Dinsdag 3 November 1914

Eerste jaargang - Nummer 12

ANTWERPSCHE JUNGEN

DAGBLAD

Bestuurders:
Adv. K. WEYLER, Lod. MAUW, Rafr. VERHULST.

Bureel (van 9 tot 12 uur): HOPLAND 22, Antwerpen
Aankondigingen bij overeenkomst en op voorhand betaalbaar.

OVER DE VERBRANDE EN BESCHADIGDE HUIZEN

De Wijkcomiteiten voor Orde en Veiligheid hebben opdracht gekregen de lijst op te maken der huizen, die bij het bombardement geleden hebben. De eigenaars en bewoners worden verzocht die heerlijk welwillend te ontvangen en hun de noodige inlichtingen te bezorgen, om aldus dit belangrijk werk te vergemakkelijken.

Voor de 8e wijk is het M. Hesbain en stielmannen uit die wijk, die zich daarmée gelasten.

Over de schatting der schade wordt zooveel gezegd, dat wij het noodig oordeelen wat klaarte bij te zetten, omdat misverstand en wantrouwen dreigen op te rijzen, daar vele personen overal hunne diensten aanbieden.

Na de beschieting door den Zeppelin werd door bouwmeesters en vakmannen der bouwnijverheid, met tusschenkomst van het Gemeentebestuur, *kosteloos* de schade vastgesteld. Het Gemeentebestuur deelde bereidwillig de lijsten der vaklieden mede en doet het ook nu, voor de schade aangericht door het bombardement. Die personen hebben veel schade vastgesteld binnen en buiten de stad.

De Intercommunale Commissie heeft ook de medewerking aanveerd van bouwmeesters die zetelen op het gerechtshof en evenals de eersten kosteloos vele menschen hielpen.

Sommige menschen vertrouwden hunne zaken toe aan andere bouwmeesters, aannemers, landmeters en advokaten, die de schatting deden kosteloos of niet.

Nu stellen vele belanghebbenden de vraag: Zijn we wel op het goede spoor? Hebben wij wel gedaan wat noodig was om te kunnen vergoed worden?

Wij doen opmerken: 1e Dat ofhiertoe geen zekerheid bestaat of de slachtoffers wel ooit zullen vergoed worden; 2e Dus kon evenmin bepaald worden wat dient gedaan om gebeurlijk vergoeding te bekomen; 3e *Alleen moet men nu doen vaststellen zoohaast en zoo eerlijk mogelijk welke schade men geleden heeft.*

De vraag wordt dus eenvoudig: *Moeten* wij ons tot een der ingestelde commissie wenden of *mogen* wij zelfs de vakleden aanduiden om de schadeschatting te doen?

Het antwoord luidt: Iedereen is volkomen vrij voor de schattingen aan te stellen, wie hij wil.

Ieder wendde zich tot die instellingen of personen, waarin hij meent het meeste vertrouwen te mogen hebben; doch niemand late zich beetnemen door personen, die er een zaakje willen van maken geld te slaan uit andermans tegenspoed, en *op voorhand* al geld eischen voor de schattingen, die anderen geerne kosteloos doen om hunne beproefde medeburgers te helpen.

W. V.

× × ×

Comitelt tot schatting en beschrijving der beschadigingen door de beschieting van Antwerpen van 8 en 9 October 1914, vervoorzaakt.

Samenstelling: Jos. Hertogs, voorzitter; L. De Vooght en W. Van Kuyck, ondervoorzitters; J. De Bruyn en J. De Lange, schrijvers; J. L. Hasse, Frans Van Dyck, Frans Mertens, Charles Dens, Van Opstal, Charles Franck, Jan Van der Staeten, Henri Thielens, Edw. Carreels, leden.

Het Comiteit zetelt dagelijks van 10 tot 12 uur van den toren, in het Justiciepaleis, lokalen van den krijgsraad, ingang Stockmansstraat, eerste verdiep, links.

De Oorlog

BERLIJN, 31 October. (Wolff). Het opperbevel deelde heden ochtend mede:

Ons leger in België veroverde gisteren Ramps-Kapelle en Bixschoote.

De aanval op Yperen vordert. Zandvoorde, het Kasteel Hollebeke en Wambeke zijn stormerhand genomen. Ook verder Zuidelijk hebben wij terrein gewonnen.

Voorts deden onze troepen een aanval ten Oosten van Soissons en dreven de Verbondenen gisteren morgend uit verscheidene stevig versterkte stellingen ten Noorden van Vailly. Des namiddags werd Vailly met de bajonet genomen en de vijand met zware verliezen over de Aisne teruggeworpen. Wij maakten 1000 gevangenen en veroverden twee vijandelijke geweren.

In het bosch van Argonne, alswrede ten Westen van Verdun en ten Noorden van Toul hadden de herhaalde aanvallen des vijands geen bijval en kwamen dezen op zware verliezen te staan.

LONDEN, 31 October. (Officieel). De dag van gisteren was gekenscheist door een poging van de Duitschers tot een algemeene aanvallende beweging. Vooral tusschen Nieuwpoort en Atrecht waren de aanvallen hevig. De bondgenooten maakten over het al gemeen vorderingen. Alle aanvallen tusschen La Bassée en Atrecht zijn met zware verliezen voor de Duitschers afgeslagen.

BERLIJN, 31 October. (Wolff). Het opperbevel meldt:

De strijd op het Noord-oostelijke oorlogsterrein heeft nog niet tot een beslissing geleid. Ten Westen van Warschau volgen de Russen langzaam onze strijdkrachten, welke zich opnieuw groepeeren.

WEENEN, 31 October. (Wolff) Hedenmiddag is officeel het volgende bekend gemaakt. In de nabijheid van de grens tusschen Boekewina en Galicie, ten Noorden van Kuty, is gisteren een Russische colonne, samengesteld uit troepen van alle wapenen verslagen.

Ten Noord-Oosten van Turka, bij Stary Sambroe, ten Oosten van Przemysl en aan den benedenloop van de San, zijn tal van vijandelijke aanvallen afgeslagen, waarbij verscheidene honderden Russen werden gevangen genomen.

Bij de operatie in Russisch Polen is ook gisteren niet gevochten.

BERLIJN, 31 October (Wolff.) Het opperbevel meldt: De strijd op het Noordoostelijk oorlogsterrein heeft nog niet tot een beslissing geleid. Ten Westen van Warschau volgen de Russen langzaam onze strijdkrachten, welke zich opnieuw groepeeren.

PETROGRAD, 31 October (Reuter). De Russische groote generale staf meldt: Op het front in Oost-Pruisen is het plan van de Duitschers om het centrum van onze versterkte stelling bij Bakalarzewo ten Westen van Soewalki) in te drukken, mislukt. De Duitschers hebben bij hun vergeefsche aanvallen vijf dagen lang reusachtige verliezen geleden.

Onze troepen hebben in verscheidene districten op het Oost-Pruisische front vorderingen gemaakt.

Aan het front over de Weichsel hebben wij stelling genomen op de lijn Lemezica-Lodz-Ostroviec.

In Galicië duurt de strijd voort; de toestand is daar met noemenswaardig gewijzigd.

BERLIJN, 1 November. (Wolff.) Ambtelijk. Het groote hoofdkwartier heeft vanochtend medegedeeld:

In België worden de krijgsverrichtingen bemoeilijkt door het onder water zetten van het gebied aan het Yser-kanaal, dat men door verwoesting van de sluizen bij Nieuwpoort bewerkstelligd heeft. Bij Ypieren zijn onze troepen verder doorgedrongen. Er zijn zeker ongeveer 1000 gevangenen gemaakt en eenige Engelsche kanonnen buitgemaakt.

Ook de westelijk van Rijsel strijdende troepen zijn voorwaarts getrokken.

Het aantal der bij Vailly gemaakte krijgsgevangenen is tot ongeveer vijftienhonderd geklommen.

In de streek van Verdun en Toul hebben slechts kleinere gevechten plaats gevonden.

PARIJS, 1 November. (Reuter.) Ambtelijk.

Er valt niets nieuws van het front Nieuwpoort-Dixmuiden te melden. De Duitschers hebben hun hevige aanvallen in heel het Noordelijke gebied voortgezet. Wij hebben vorderingen gemaakt ten noorden en oosten van Ypieren. Op het overige gedeelte van het front hadden hevig kanongeuter en eenige tegenaanvallen plaats.

Alleen in de week van 14 tot 20 October zijn er 7683 Duitsche krijgsgevangenen geïnterneerd, ongerekend het konvooi krijgsgevangenen, dat van het front naar de achterhoede op weg is.

De Oorlogen tusschen Rusland en Turkije

Zooals men in ons blad van gisteren heeft gelezen, heeft de Turksche vloot de vijandelijkheden begonnen tegen Rusland. Bij al de landen die reeds in het huidig wereldconflict waren betrokken komt zich dus ook nog Turkije voegen. Men mag echter zeggen dat eene oneenigheid tusschen Rusland en Turkije een steeds terugkeerend verschijnsel is.

Gezien dit onze achtbare lezers en lezeressen nuttig kan zijn, zullen wij in 't kort al de oorlogen opsommen die reeds tusschen Rusland en Turkije zijn losgebroken.

In 1681 kwam tusschen deze twee landen een oorlog tot stand, die aan Turkije het bezit kostte van Podolië en Oekraine.

In 1699, bij den vrede van Karlowitz, werd Turkije gedwongen tal van landstreken aan Polen en Hongarië af te staan, alsook gebied aan Rusland.

In 1709-1711 werd Azof door de Russen veroverd, doch bij den vrede weergegeven.

In 1737, oorlog van Turkije tegen Rusland en Oostenrijk. Bij den vrede van Belgrado (1739) werden de veroverde deelen aan Turkije terug afgestaan.

In 1768 opnieuw oorlog tegen Rusland. De Russen ontnamen aan de Turken Moldavië en Wallachye.

In 1771 verloren de Turken de Krim tegen de Russen.

In 1773 moesten de Turken aan de Russen afstand doen van al de plaatsen aan de Noordkust van de Zwarte Zee.

In 1788, oorlog van Rusland en Oostenrijk tegen Turkije. Dit laatste land sloot in 1791 vrede met Oostenrijk en in 1792 met Rusland. Turkije kreeg de verloren gewesten terug.

In 1806, oorlog tusschen Rusland en Turkije. De dreigende houding van Napoleon dwong Rusland ertoe de veroverde gedeelten voor het meerendeel aan Turkije terug te geven.

In 1826, nieuw ingrijpen van Rusland tegen Turkije, tengevolge van opstanden van Servie en Griekenland.

In 1827 wordt de Turksch-Egyptische vloot vernield door de vereenigde eskaders van Rusland, Engeland en Frankrijk. Door het krachtig doorwerken der Russen in 1828 en 1829 kwam de vrede tot stand. Turkije stond alsdan de monden van de Donau en Achatzyk aan Rusland af, bekrachtigde de rechten van de Donauvorstendommen en van Servië en erkende de onafhankelijkheid van Griekenland.

In 1833 tusschenkomst van Rusland in de oneenigheid tusschen Egypte en Turkije, op verzoek van dit laatste. Toen nam Turkije, bij het sluiten van een verdrag met Rusland, de verplichting op zich voor alle vijanden van Rusland de Dardanellen te sluiten en aan geen oorlogsschip doorvaart te verleenen naar de Zwarte Zee. Turkije erkende eveneens de autonomie van Egypte.

In 1841, nieuwe twisten tusschen Egypte en Turkije. Inmenging van Engeland, Rusland, Oostenrijk en Pruisen.

In 1853, de Krim-oorlog. Turkije heeft nu Frankrijk en Engeland met zich. Turkije wordt onder de Europeesche staten opgenomen en onschendbaar verklaard.

In 1878, weer oorlog tusschen Rusland en Turkije, die voorkwam uit een opstand in Montenegro. Turkije werd totaal ver-lagen en tot den vrede gedwongen. Een verdrag van Parijs (1856) en een van Londen (1871) regelden de ingewikkelde toestanden, terwijl het Congres van Berlijn er tevens tusschen kwam, wiens beslissing een gespannen verhouding tusschen Rusland en Duitschland tot stand brachte.

Wat zal nu het jaar 1914 voor beide landen aanbrengen?

NIEUWSJES

Door de beschieting van 7, 8 en 9 October werden in onze stad 777 huizen beschadigd (voor zooverre de beschadigingen langs den buitenkant zichtbaar zijn.) Van dit getal zijn er 210 totaal vernield. Een volledige lijst met aanduiding van straat en nummer volgt.

In Berchem zijn er 300 beschadigde huizen, in Borgerhout 70 en in Hoboken 20.

Dienstdoende burgemeesters. — Tot heden werden 18 dienstdoende burgemeesters aangeduid in het omliggende van de stad. Allen, schijnt het, wedijveren in werkdadigheid en toewijding.

De intercommunale Commissie gaat zich ook bezig houden met de regeling van den verkoop der petrololie. Misbruiken in den opslag der prijzen maakten dergelijke regeling noodzakelijk.

Nog een kloeke veteraan. — M. Peeters Lacroix, lid der Bestendige Deputatie, heeft ook, niettegenstaande zijnen drie-en-tachtigjarigen ouderdom, de verschrikkingen van het bombardement boven de vlucht uit onze stad verkozen.

Hem ook een hartelijk proficiat!

Eene prachtige gift. — De Australische regeering heeft, bij het overhandigen eener gift van 100.000 p. st. aan Engeland, verklaard, dat dit geschenk bestemd is voor België.

Het internationaal spoorwegcongres dat het volgend jaar te Berlijn zou gehouden worden, gaat, in verband met den oorlogstoestand, niet door.

Allerzielen-klokken. — Zondag avond luidden de klokken, de droevige klokken van Allerzielen, die ieder jaar zooveel herinneringen bij de menschen opwekken. Meer dan anders gaan, bij het hooren van dit nare, maar toch schoon, indrukwekkend geluid, de gedachten naar hen die éénmaal tusschen ons leefden en werkten of deel uitmaakten van onzen familiekring. Dan vooral denkt men aan hen die niet meer zijn, wat, door de beslommeringen van het leven, anders zoo vaak beletaas, wordt vergeten.

Maar droeviger, inniger dan ooit, klonken nu die bronzen stemmen door den killigen avond. Droeviger dan ooit schenen zij ons toe te roepen: Denk, o mensch, aan de afgestorvenen, denk aan hen die op het slagveld voor u hun bloed vergieten.

En gingen anders de gedachten naar het kerkhof, nu gingen zij vooral naar dit uitgestrekt terrein waar onze jongens strijden en lijden, waar zij vallen en sneuvelen, denkend aan diegenen die zij achterlaten in het leven en hoorend in de verte de droeve tonen der Allerzielen-klokken. Denk aan hen, o mensch! Denk nu vooral aan hen!...

De Belgen in Frankrijk — De families en vrienden van Belgen, die naar Frankrijk gevlucht zijn, kunnen het adres dezer laatsten bekomen met te schrijven aan volgend adres: Frans C. H. Muller, C. J. A. Nusly, 37 bis, rue Poudensan, Bordeaux.

Gepensioneerde weduwen. — Wat moet er voor deze ongelukkige vrouwen gedaan worden?

Ziedaar eene vraag welke spoedig dient opgelost. De meesten zijn alle bejaarde menschen, die van geen enkele der bestaande openbare of private inrichtingen onderstand kunnen genieten, juist uit oorzaak van «gepensioneerden» van den Staat te zijn. Maar de Staat betaalt nu tijdelijk niet uit! Wat moeten die ongelukken gaan doen? Is het niet mogelijk dat een commissie van vrouwe, die om deze vraag te onderzoeken en die ongelukkige vrouwen met raad en daad te helpen.

Gemeentebeambten. — Zaterdag en Zondag zijn eindelijk een groot deel der gemeentebeambte en bedienden hier teruggekeerd, zoowel als onderwijzers en onderwijzeressen der staats-, stads-, vrije- en private scholen. De besturen waar zij van afhangen zullen met hen alles ten beste regelen. Intusschen zullen al de diensten nu regelmatig kunnen uitgevoerd worden, wat veel zal bijdragen tot het hervatten van het normaal leven.

Geen soldij. — Nederlandsch bladen hadden gemeld dat de Belgische soldaten, die te Harderwijk (Holland) als krijgsgevangenen verblijven, solde ontvingen. Sergeant A. Schimmel, van het 3e jagers te voet, die ook te Harderwyck verblijft, schrijft aan een blad, dat tot nu toe geen enkel der Belgische onderofficieren, korporaals noch soldaten, aldaar opgesloten, éene duit ontvangen hebben.

De Vrijdagmarkt. — De wekelijksche openbare verkoopingen van oude meubelen en andere voorwerpen zullen van aanstaande Vrijdag, 6 November, wederom regelmatig plaats hebben. Wij kunnen verzekeren dat voor de eerste markt reeds een overgroot getal goederen zullen geroepen worden, welke velen onzer inwoners zullen kunnen gebruiken.

De markten der Rui. — De vroegmarkten welke de groentenmarkten hier eigentlijk zijn, die elken morgen van 6 tot 9 uur op de gronden van het Oud-Arsenaal plaats hebben, worden reeds goed bezocht. De veldvruchten worden in groote hoeveelheid aangebracht.

Ook de Zaterdagsche markt, welke op de Oude Vaartplaats gehouden wordt, telde een paar honderd kramers en kraamsters van allen aard.

De vogelenmarkt van Zondag, die ook daar wekelijks is, telde ontelbare verkoopers en koopers. Het normaal leven onzer stad is terug gekeerd.

In de Synagoog. — De Synagoog der Beeldhouwersstraat heeft ook van het bombardement geleden, zooals wij overigens reeds gemeld hebben. Heer Aptroot, secretaris bij de hoofdsynagoog, verhaalt in het «Nieuw Is. Weekbl.» dat in den nacht van 7 Oct. een shrapnell van het zwaarst kaliber — de teruggevonden stukken van het projectiel wijzen op een lengte van meer dan een halven meter — den Z. O. muur van het Godsgebouw binnen kwam, door de vrouwengalerij drong en ontploffte tusschen de arke des verbonds en de plaats, waar uit de wetsrollen wordt voorgelezen, zonder brand te veroorzaken en zonder den inhoud van de arke, waarin de vijf boeken Mozes werden bewaard, te beschadigen. Dr Wiener, rabbijn, deed de wetsrollen in de kelders bergen.

In 't leger. — Maurice Maeterlinck, de gekende schrijver, heeft koning Albert per brief verzocht in het Belgische leger te worden opgenomen.

Tot voorkoming van den burgeroorlog in Zuid-Afrika. — Mej. Emily Hobhouse heeft Mevr. Steyn te Kaalspruit (Zuid-Afrika) verzocht een beroep te doen op de Zuid-Afrikaansche vrouwen, ten einde een burgeroorlog te voorkomen.

Buitenland

RUSLAND

De Landstorm opgeroepen

Volgens het blad Rozwog bericht, is in het gouvernement Warschau de Russische landstorm onder de wapens geroepen.

TURKIJE

Nieuwe opperbevelhebber

Er wordt gemeld dat de Turksche minister van Oorlog, Enver pasja, tot opperbevelhebber van de Turksche legers en vloot is benoemd.

FRANKRIJK

Veldpredikers en Vlootpredikanten

Naar wij vernemen heeft ook de Fransche regeering veldpredikers aangesteld en wel twee voor elke divisie. Ook zijn de vlootpredikanten weder toegelaten.

ITALIE

In beslag genomen.

In de Middellandsche Zee is nu de derde Italiaansche stoomboot van de Siciliaansch-Amerikaansche scheepvaartmaatschappij, de San Gio-

Antwerpen beschoten

Het begint niet als een sprookje en het zal ook geen sprookje worden. Wat ik te zeggen heb nuchtere, droeviger proza en geen lyrisme komt daarbij te pas. De beschieting van onze stad begon tusschen half twaalf en middernacht Woensdag 7e October en duurde met korte tusschenpouzen voort tot ongeveer zes uur 's morgens Vrijdag 9e. Gedurende dit dertigtal uren kwam, zonder veel overdrijving, een bom, houwitser of granaat om de minuut neder op de stad. In den beginne, van 12 tot 3 en zelfs 4 uur, was het haast een gebroddel bombaardement, *un petit bombardement pitiété benin*: doch na vijf werd het merkelijk erger. Had de belegeringsartillerie zich tot dan toe bij haar schimpen en schelden, dreigen en verdoemnis tegen onze «mercropolp van adjektieven in den stellenden en een enkele maal in den vergrootenden trap bedend, nu gaf zij bepaald en overtuigd de voorkeur aan de grofste, ruwste, brutaalste epitheta uit haar repertorium en nog wendde zij deze allen aan in den volstrekt overtreffenden trap.

Ik bracht den eersten nacht door in mijn woonhuis, ingechier den geheelen daaropvolgenden dag, alsook het grootste deel van den tweeden nacht op twee naast elkaar gezette rustbanken in den kelder van het Museum, en bleef, natuurlijk, al dien tijd zonder maar één oogenblik in te slapen. Toen ik, Donderdag 8 October, te 6 uur 's morgens mijn huis verliet om het Gij te breiken, waar het mijn dure en heilige plicht was te zijn, had het ten Oosten van het Centraalstation gelegen kwartier nog niets of slechts zeer weinig geleden. Gedurende den nu volgenden dag en den tweeden nacht werd vooral geleisteerd het geheele stadsgedeelte, dat daar ligt tusschen het spoorwegstation Berchem, de Cogelsheil, de Dagerandplaats, de Provincietstraat, de Plantijnlei, het Stadspark, de Marie Hendriklei, de Bourlaistraat en zoo... tot de Wannsaile en de Zuidelijke kaaien. Gedurende deze 26 uren vlogen de bommen met een tertgend, spottend gesis en gefluit, dat leek op het in één adem en glisgewijze uitstooten van twee of drie aldoor dalende chromatische tonenladders, nu over het Museum, dan over de huizengroepen links en rechts van het gebouw.

Ik kan verzekeren, dat ik, in de bijna dodelijke stille van den ruimen kelder, waar zelfs het zingen van het minste muggetje verneembaar was, elken aanstuivenden houwitser heb gehoord, *meest* hooren; dat ik kon onderscheiden in welke richting hij vloog; dat ik, ten minste bij benadering zoo vastwisten, waar hij neerpiepte of gevallen zijn. Zoo wist ik, zoo wisten al de leden van mijn personeel, die met vrouwen en kinderen vóór de Rijnsch poort van den kelder, op de allerveiligste plaats in dit geheele gebouw op het op mijn bevel meegebrachte bedgoedgoeds lagen, op het gehoor af, dat bommen, of wat ook, waren terechtgekomen op de huizen tusschen de Schildersstraat en de Marnixplaats, een enkele tusschen de Beeldhouwersstraat en de Leopold de Waelstraat, een in de buurt van het Hippodroom aan de overzij, nog minstens twee ergens in de nabijheid van het Museum langs den kant van de Zuiderlei.

Toen ik dan, Vrijdag, tusschen 8 en 9 uur de naaste omgeving mijner doorliep, bleken inderdaad in de Zwijgerstraat, de Verbondenstraat, de Vrijheidstraat en de De Hornestraat huizen getroffen. In de Schildersstraat een. De Kluema Toklo, achter het voormalige Rispinos tout, stond in vlammen. In de Toistraat, en ook voorzoo in de de Vriéestraat waren mede bommen gevallen. *Het Museum bleef volkomen ongedeerd.*

Een oogenblik vangtoore ongerustheid beleedde ik tusschen 3 en 4 uur in den vroegen morgen van Vrijdag 9 October.

Twee ontzagllijke slagen volgden, in minder dan twee minuten, op elkander, de verschrikkelijkste het laatst.

Van op de tot dan toe ongeslotte twee zitbanken, waarop ik geheel aangekleed lag, hoorde ik, hoe, in den aangrenzenden keldergang, de daar rustenden, als uit een mond den zeldzaam kreet van ontsteltenis, opsprongen om hun leger en dozeen te worden. Allen hadden, immers, evenals ik zelf, denzelfden indruk opgevangen: «Het Museum getroffen!»

Allen verkeerden in den waan, — een korte spanne tijds in de vaste overtuiging, — dat de daar pas met hun aanwezigheid aanschouwd, van een heel hoogen staatsom tot een aldoor lagere toon dreunend gesis en gefluit aangezwiefde bom was terechtgekomen of op het fronton van den achtergevel of op een der muren van een der beide binnenplaatsen langs de Plantijnderstraat.

Toen ik, vergezeld van den brigadier van het personeel, in de bovenzalen een kijkje ging nemen, bleek het, dat alleen twee ruiten in twee verschillende lucht kokers, in de zalen E en F, gebroken waren, door twee splinters van een shrapnell, die, bijna gloeiend nog, op het parket lagen...

Ongetwijfeld waren die scherven herkomstig van het projektiel, dat, juist op het bedoeld oogenblik, in den achtergevel van twee in de Plantijnderstraat rechtover den achtergevel van het Museum staande huizen, de nummers 7 en 9, een enorme bres gebroken had.

Welke van de volgende gebouwen, de Synagoog, in de vaatkuis in de Coquillinstraat, de eersteg hoofdstraat, de Beeldhouwers- of het Handelsmuseum en tegelijk een prachtig gebouw, waag ik niet te zeggen.

Ik vermoed, dat het de Synagoog is geweest.

Den 9e October nu, na zes uur, viel een doodsche stille over de stad, zeer, geen doodsche stille, maar de stille van den dood zelf.

In de verte, de verre verte, nog nu en dan gebulder van kanonnen, een gebulder, dat dofter en dofter werd en haast een gezucht, een stemmen ging gelijken. Toch werd, een korten tijd, de beschieting voortgezet, wader bebaar uit dezelfde richting en dezelfde schietlijn volgende, — ik vermoed uit een schietpunt gelegen tusschen Lier en Borsbeek. Was het gemunt op de forten Zwijndrecht en Cruybeke? Ook wellicht op het Noordersiasoel?

Het leek mij waarschijnlijk. Toen werd het, binnen de stad, die intusschen van 's morgens af van den 8e haar ingezetenen alzoor en aldoor, bij honderden en duizenden had zien vluchten, onheilzwanger angstwekkender dan gedurende de beide verschrikkingsnachten! Belgische soldaten en burgerwachten kwamen van de binnenste forten, nog gewapend de meesten, anderen na hun wapens te hebben weggegooid, door de straten.

In het Park, in den Museumtuin, in de Banning- en Leopold de Waelstraat lagen uniformen, sjakos, politiemussen, pakken gewapentuigen, geweren, zelfs een Jachgeweet. Enkele alleen of bij tweetallen nog in volle uitrusting aanspreldende soldaten poogden nog tijdig de schijbrug, tusschen Antwerpen en het Vlaamsch Hoofd, te bereiken. Twee terne Vlaamsche jongens, genisten, die ik den weg wees, vroegen met hartroerende zeiftontroering: "*Es kenunink Albert nog in de stad?*„ Ik moest hen teleurstellen en niet zonder moeite kon ik hen aan het verstand brengen, dat zij niet van hun ouders leger eerst noodgedwongen de Schelde was overgestoken... op het allerlaatste oogenblik.

Toch liepen nog... van die schoone en aanmoedigende geruchten, zooals er, sedert begin September, en vooral nu sedert een twaalftal dagen, zooveele ons kwamen paaien, het een al onwaarschijnlijker dan het andere.

Eén luidde: "Antwerpen wordt ontzet!" Nog heden!

Drie Engelsche oorlogsschepen liggen vóór Burcht!!!

— Ja, ja, vóór Burcht. — En nog: "Andere schepen worden verwacht! Dreadnoughts!!...

Een tweede gerucht: "80.000 Franschen zijn te Hemixem,— bedoeld werd wellicht op den linkeroever tegenover Hemixem. " Ze zijn zes uren te laat gekomen. Samen met de Engelschen zullen zij Antwerpen weder veroveren...

Maar 't was de doodstrijd, 't agonie! de *doodstrijd*, de doodsangst, het sterven van de stad en de veste Antwerpen.

O! Dat was nog angstwekkender dan de beschieting. Naarmate het binnen de muren stiller, stiller, altoos stiller werd, bulderde, buiten de muren, nog nu en dan een fort, neen, poogde nog te bulderen, en het was als het rocheiend snikken van stervenden, als de hik, het *hekkend* nog naar wat adem snakken van levende, gevoelige, zich krepeerend voelende wezens. Dat was eenvoudig verschrikkelijk....

Rond tien uur was alles gedaan... De eerste Duitsche legerscharen trokken de stad binnen rond halftwee en beschieten, zooals wij elras vernamen, de Groote Markt, de Hoofdvestenstraat, de Meir, de Clemenceiplaats.

In de stad, de deerlijk verlatene, brand op vele plaatsen.

In brand, gelo... in 't Zuid, de Pryntschei en de ... rond een paar huizen in de Vestenstraat.

Overigens, zoo werd gezeld, waren de groote ladders van de Antwerpsche Brandweer, dagen te voren al, naar het front gerekwireerd geworden.

In de Vrijheidstraat brandden 6, op de Zuiderlei 9, in de Van Breestraat 11 groote, ergens langs de zijde van de Warande een heel groote en kleine huizen.: En wijdaarboven Huisterden elkander toe: Wordt die brand niet gestuit, niet met geweld gestuit, doet men de in vlammen staande muren niet instorten, dan zal hij zich uitbreiden meer en meer; van een huizenbrand wordt het een wijk — van een wijkbrand misschien een stadbrand...

Verschrikkelijke vooruitzicht!

Achter het pikzwart grijnzend gebouw van de Augustijnerkerk laaide een hevige vuurgloed. Wat verteerden de vlammen daar? Later bleek het, dat verscheidene huizen in de Kammerstraat, op de Schoenmarkt en de Grooplaats... brandden.

Wat ik hooorde en zag?

Het meest beangstigende, dat ik in heel mijn leven gehoord heb — dat was — ik herhaal het — niet het helsche gedonder, gefluit, gehuil, geknal, gebom en gebrom van de 30 uren lange beschieting...

Wat was het?

Het was, in de stille, de doodelijke stille van de nachten van 8 tot 9 en van 9 tot 10 October, opjammerend, opkladderend, opgeschreeuwd, huiperoerend bijna in al de straten en straatjes, wijd, wijd, straten en lanen wijd, het gehuil van de in de vertalen woningen opgesloten, verblongerende en door het bombardement, half dol geworden honden.

Van het vele, dat ik, hetzij gedurende 't bombardement, hetzij daarna zag en hoorde, is het volgende misschien niet geheel onwaard te worden opgeteekend.

De in hun woning gebleven Sinjoren twistenjer onderting over, of — ja dan neen — Zeppelins of andere, luchtvaartuigen het bombardement meerdeden.

Ik kan verzekeren van: ja.

In den nacht van Woensdag 7 tot Donderdag 8 heb ik, tusschen middernacht, toen het artillerieconcert aanving, en twee uur, van op het plaiet dak der groote roodvegetkoolen in de Diergaarde, duidelijk genoeg in den mer gezien, wolken omhuiden hemel het donkere gevaarte van een luchtvaartuig waargenomen. Het zweefde hier hoog, nagenoeg bewegingloos, ongeveer boven het gedeelte der stad, dat ligt tusschen de Provincietstraat en de Kaiser- en Nijverheidslei.

Het zwarte ... dat ... bij ... de ... de ... de

vanni, door de Engelsch-Fransche vloot in beslag genomen en naar Gibraltar gebracht. Het schip had een lading koper in.

HONG-KONG

De Duitschers mooten het eiland verlaten

Volgens een telegram, heeden door eene Berlijnsche exportfirma van haar vertegenwoordiger te Hongkong ontvangen, moeten de Duitschers binnen acht dagen het eiland verlaten. Door dit bevel van de Engelsche regeering worden ongeveer 400 particulieren en tal van firma's getroffen.

Rechterlijke Kronijk

Onderzoeken. — De heeren onderzoeksrechters onzer rechtbank hebben ook met de talrijke diefstallen welke in de stad en omliggende gemeenten op zulke grooie schaal gepleegd werden sinds het bombardement. Dank de levervolle hulp van de politie zijn zij er in geslaagd talrijke plichtigen en medeplichtigen alsook bewaarders van gestolen goederen te ontdekken, zoodat de lafte rekels, die er zich aan plichtig maakten de verdiende straf niet zullen ontloopen.

Boetstraffelijke Rechtbank van Antwerpen

Misbruik van vertrouwen. — J. P. was beticht van op slinksche wijze ten nadeele van heer Pl. dezes vertrouwen verschalkt te hebben. De rechters straffen hem met 200 fr. boete.

Opzolgen der jonkerschap. — Irma Van O., was beticht dronken zijnde, den politiebeambte Nolenbaert gesmaad te hebben. Mr De Decker verdedigde het meisje; de rechtbank straffe haar met 5 beuren van 26 fr. voor smaad en 5 fr. boet voor dronkenschap.

Een stukken in zijnen kraag. — Jan Van de S., had voor de oorlog begon, reeds meermaals zich een stuk in zijnen kraag gedronken; dat was tamelijk goed vergaan, maar, sekeren dag zijnde hij aldus gezet ontmoet, die hem bevool spoedig naar huis te gaan; doch dat bevoel jan niet en hij betastte het den politieman met smaad en slagen. Voor die wraak werd Jan Van de S., veroordeeld tot 8 dagen, tot fr. boete voor beleediging en 5 fr. boet voor dronkenschap.

Zedenzaak. — Trien Van K., en Remi Van L. waren beiden beticht van onzedelijk gedrag. Uit het onderzoek ter zitting bleek het dat Trien de plichtige was en zij werd gestraft met 50 fr. boete. Remi L., werd vrijgesproken.

Gevolg van nachtrevelry. — Gilede Cl. was in den avond blijven plakken, door dat hij te veel herbergen bezocht. Hei was reeds nacht wanneer hij naar huis "teende.", en hij zong alsof het dag was. Een politieman verbood hem zulks, maar Gilede stoorde zich aan die vermaning niet en stuurde den agent eenige smaadwoorden toe. Gilede vloog den amlige in zij kreeg nu nog 8 dagen gevang, en 10 fr. boete en 5 fr. boete voor dronkenschap.

STADSNIEUWS

Ongeval. — Op de Leopoldlei bij eene botsing tusschen twee rijtuigen, werd het kinnje L. Van Heuckelom 8 jaar oud, wonende Lange Leemstraat, het hoofd, de beide beenen en de onderbuik gekwetst. Het kindje werd naar de ouderlijke woning gebracht. De kneuzingen zijn niet gevaarlijk.

Brand. — Zaterdag heeft de brandweer onder bevel van luitenant Basteleer een brand uitgedoofd ontstaan ten huize van M. H. Relkers, Lange Beeldekensstraat 92. De schade is onbeduidend, maar verzekerd. De oorzaak van den brand is onbekend.

Brandje. — Een pot geruid met gesmolten was en terpentijn, vatte vuur ten huize van Mr H. Simons, Zoutelmaker, Lange Beeldekensstraat 21. Eenige bluszoldaten hulpvaardig werd door het vuur verrield. Bij de aankomst der pompiers was het vuur reeds bemeesterd. De schade is niet al te erg.

De reeks is nog niet ten einde! — Uit de garage van M. Mortiaens, Mulzenstraat, is een auto-phaeton, toebehoorende aan M. R. Petit, wonende te Saventhem, spoorloos verdwenen.

— Ten huize, Abdijstraat 221, werd van twee verschillende bewoners de inhoud van de gasmeters door inwerpen handen gelicht.

— Bij de aankoms van de stoomboot «Telegraaf II» aan de vloeibrug der Marguerietdok werd ten nadeele van M. P. Genseimans, wonende St Aldegondiskaai 52, eene witte mand gevuld met pelsen en kleedingstukken ontvreemd.

— Bij M. Lod. Debrie, Deurnestraat 19, werd bij middel van braak, kleedingstukken, eene partij rijst, bloem, zeep, suiker, enz. gestolen.

— Ten huize St Elisabethstraat 15, werd ten nadeele van vrouw Marie Van Ooteghem, fleschen wijn en likeuren en andere voorwerpen buit gemaakt.

— In de 4de wijk ontvreemde men het rijwiel toebehoorende aan M. Frans Mertenstringen, wonende Zonstraat 75, te Borgerhout, voorzien van de takspiaat 13729, en dragende een pak waarin een regenmantel gewikkeld was.

— Een zwaar kouter ter waarde van 800 frank weggebmkt ten nadeele van Mad. Lebotte, Beeldenwersstraat 6, gestolen.

— Uit eene stelling werden ten nadeele van Mr J. Sleuiekiens, zes kalveren ter waarde van 800 frank weggebmkt

— In de Van Kerckhovenstraat 83 bij M. L. Smits drongen kwaadoeners binnen en gingen op de vlucht met keukengerief, doozen abrikozen, kreeften, sardienen, zalm, fleschen likeuren, cigaren en cigaretten en een vat inhoudende 250 liters genever.

— Bij middel van valsche sleutels werd diefstal gepleegd bij M. A Colen, Lange Lootbroekestraat. 180 fleschen wijn, 85 fleschen champagne en 780 eieren was de buit der dieven.

— Bij M. J. Buvey, Burgerswelzijn 9, roofde men lakens, kleedingstukken, enz.

— Bij M. Diercksens, Vemusstraat 30, kwam een persoon als dokwerker gekleed, eene aalmoes vragen, doch de schelm heeft de gelegenheid te baat genomen om met een photografieapparaat de plaat te poetsen.

— In den sigarenwinkel Begijnenvest 93, heeft men eene partij kistjes sigaren gestolen langs de opening eener gebroken vitrien.

— Aan boord van het buurtschip «Twee Gezusters», liggende in de Zuiderdok zijn ten nadeele van den schipper H. Schaumel, eenige vatzijes zeep en eenige balen koffie ontvreemd.

— Ten nadeele der Wed De Bom St. Aldegondiskaai 14, werden kleedingstukken en beddengoed gestolen.

— Bij Mr Rich. Hoewerka, wonende Korte St. Annastraat 3, werden pakken chocolade, kleedingstukken steenkolen en keukengerief door onbekend gebleven schelmen meester gemaakt.

— Ten nadeele van Mr C. Lathouwers wonende Kipdorp 5, werden kleederen en 6 velos gestolen.

— Bij M. J. Van Dongen Kleine Kraaiwijk, roofde men 9 scheermessen, 3 haartmachienen en scharen.

— In den soldenwinkel gebouden M. J. Van Adrau, Korte Schippersskapelstraat, hebben bij afwezigheid, plunderaars leelijk huis gehouden. Als vermist werd aangetekend: 520 paar schoenen, 130 mansbroeken, overjassen, 4 dozijnen foulards, 15 dozijnen handdoeken, 150 truien, enz.

— In de Kronenburgstraat 124, M. Van Rompeaye, werd gestolen: een naaimachien, eene weegschaal met koperen gewichten, winkelwaren en keukengerief.

Veiligheid der eigendommen. — Heer adv. Willemans verzoekt ons te melden dat voor wat de brandkast betreft, uit de palmen van zijn huis, Paleisstraat, gehaald, zulks gebeurd is op verzoek van een zijner vrienden, die daartoe den voerman van den O. R. gevraagd had zijne kar te gebruiken.

Er reeks planderingen als hiervoren moet voort. — Aan boord van de stoomboot «Kalfope» liggende op nummer 35 der Kempische dok, werden ten nadeele van den kapitein Ad. Peters, twee dubbekijkers, fleschen wijn en geuren gestolen.

— Uit een bureelhuis van den havendienst gelegen Godefridiaaiwerd een schrijfmachien gestolen.

— Bij M. middel van valsche sleutels roofde men ten nadeele van Mr J. De Becker, Cassierstraat 59, tien pakken weefsels en pakken vrouwenkousen.

— Bij M. Lod. Geuskens, Karel Oomstraat 53 werden gestolen: drie tonnen bier, 16 paar beddenlakens, sponsen, zeemvellen, kostumen, enz.

De heer Lod. Maris, Quinten Matsijslei 33 werd door kwaadoeners bestolen. Het buurt gemaakt eene buitenkeuken valies, gouden ringen, een gouden uurwerk, en andere voorwerpen.

— Ten nadeele van M. L. De Deyster, Zuiderlei 27 werd een rijwiel, kleederen, dekens en eene koperen petroollamp door onbekend gebleven schelmen gestolen.

— Kiachi ontving de politie van wege M. P. Verschueren, Sebermiddenstraat 135 woonachtig wegens diefte van eene wit verlakte cuisinière en kolenbak.

Ten huize Arthur Goemaereel. bij M. T. Kleiner, roofden dieven, eene band met 200 eieren 50 doozen verschillende opgelegde groenten, 50 doozen sardienen, 10 doozen beschuiten, pakken chocolade, enz.

Bij de wed. Claessens, Dolijnstraat 89 werd gestolen: een pendutl, lijnwaad, beddenlakens, kinderkleederen en tafelbenoodigheden.

— Een schouwgarnituur, kleedingstukken en andere voorwerpen werd bij middel van braak uit het huis van Mej. J Mensheer, Jan Palijnstraat 26 weggehaald.

— Mej. Josephina Smets, wonende Molenaarsstraat 15, bij het vertrek van een auto aan de Rijnkaai, overhandigde twee valiezen met lijnwaad, papieren en andere voorwerpen, aan eenen persoon schijnende een nachtwaker. De kerel heeft er champavie mede gesoopt.

Ten nadeele van M. Bergs, Kromme Elleboogstraat 14, werden herbergtaiels, stoelen, bier en likeurglazen gestolen

— Dieven brachten een bezoek bij M. J. Michielsen, Vriendenstraat 55, en trokken er van door met 700 sigaretten en tien klekens.

— Bij M. G. Tahon, St Pieterslei 9, werden door onverlichte handen eene partij fleschen wijn en doozen opgelegde waren weggehaald.

Te Borgerhout. — Hier ook zijn vele personen die op de vlucht gegaan zijn omaangenaam verrast gewordt bij hunnen wederkeer. De politie heeft hare handen vol, met het opnemen der verschillende klachten en het vaststellen der inbraken.

Als eene reeks maag gemeld worden dat volgende huizen het ongenoodigd dievenbezoek ontvingen: Mr Boschaerts, Steenenbrug, 39, Mr Meeus, Buitenspoorwegdiel 404, Mr Claessens, Lichtstraat 3, Mr Claessens, Engelsche lei 49, Mr Thomas, Ingenieurstraat 78.

Opsommen al wat er door de kwaadoeners werd weggedragen zou wat te verre leiden, maar de diefstallen bestonden voornamelijk uit kleedingstukken, beddengoed, eetenwinkelwaren, terwijl ook de gasmeters niet gerust gelaten werden.

— Bij den hoteltouder Fred. Mörr, Van Dijckkaai 12, zijn kwaaddoeners binnen geraakt, en hebben zich meetter gemaakt van eene partij fleschen wijn van verschillende aard, 32 kistjes sigaren en kleedingstukken.

TE BORGERHOUT. Diefstal. — Klacht werd der politie van Mr Malemgsé, Fransche lei 32, wegens diefstal bij middel van beklimming van twee zakken bloem.

Een kranig bestalt. — Bij de politie werd kennis gegeven dat Zondag avond om 37 Antwerpsche Stoomtrammen in zekere volkswijk werd afgekondigd dat langvingeraars die op heeterdaad van diefstal betrapt werden, of in het bezit van gestolen voorwerpen mochten bekomen worden, aan de Gaitsches zouden overgeleverd worden, en zich aan de ergste straffen blootsteden. Het zou nu niet meer voldoende zijn met eenige dagen gevang.

De afkondiging had voor gevolg dat sedert maalen de persoon terug in het bezit was zijner 37 ontstolene loten. Een onbekend gebleven persoon had ze terug ten zijnent besteld.

TE BERCHEM. — Alhoewel deze gemeente reeds zoo erg geteisterd is geweest door het bombardement, heeft zij nog veel te lijden gehad van de verwensche dievenplagt.

In tal van tijdelijk verlatene huizen en winkels werd bij middel van braak en valsche sleutels door kwaaddoeners binnengedrongen en de hand gelegd op alles wat maar draagbaar was.

Buiten de talrijke huizen van dieven bezocht, dient gemeld de suikergoedwinkel «Het Wapen van Berchem» welke geheel leeggeplunderd werd, en ook het lokaal «Berchemsch Hof» waarvan alle drankvaten totaal geledigd werden.

Werd er veel gestolen, de politie heeft ook dank, een wakkeraan oog, vele inbraken verhinderd; en huiszoekingen gedaan door den politieofficier Radino brachten vele voorwerpen aan het licht welke in de stad voorhanden waren.

Antwerpenaar aangehouden te Rotterdam. — E de P., een Antwerpenaar, die met zijne ouders naar Holland gevlucht was, en het hen tijdelijk verbleef in de Ossestraat, te Scheveningen, werd aan den Oppert te Rotterdam aangehouden, dan hij van zijne ouders verschillende gouden en zilveren sieraden gestolen en deze in Den Haag verkocht had. Men vond hem nog in het bezit van eene gouden horloge. Men heeft den dief opgesloten.

Mevrouw Guillaumus Van Lommeren, geboren Jonas Maria Josepha Vervroegen, hare kinderen, Schoon- en kleinkinderen, laten U weten dat haar beminde echtgenoot, hun vader, schoon- en grootvader, Mijnheer GUILLAUMUS VAN LOMMEREN, geboren te Westerloo op 3 Maart 1843, overleden is te Dordrecht op 17 October 1914. De begrafenis heeft plaats gehad te Dordrecht.

Antwerpen, Jordaensstraat 120.

G. Van Harnevelt, bestierder van begrafenissen St. Vincentiusstraat 35. Telefoon 1399.

De Kinderen, Schoon- en Kindskinderen, laten met innige droefheid weten dat hunne beminde Moeder, Schoon- en Grootmoeder Mejuffrouw **Maria Antonetta PROVO** weduwe van Mijnheer **Guillaumus Aertsens**, geboren te Antwerpen op 24 Juni 1838, aldaar is overleden op Zaterdag 31 October 1914.

De lijkdienst in de O.-L.-Vrouwe kerk en de begrafenis op het Kiel zullen hebben plaats in den grootsten eenvoud volgens de huidige omstandigheden. De familie en kennissen worden hiervan verwittigd dit bericht als dusdanig te aanschouwen daar er geene doodsbriezen gezonden worden.

MEID gevraagd kennende burgerskeuken; zich aanbieden 22, Delhaize straat 8 tot 9 en van 12 tot 2 uur.

Gemeubileerde Kamers te huren — Zaal voor Lijkfeesten. — Banketten of vergaderingen — Burgerswelzijn. — Middagmaal aan vasten prijs. LAMMEKENSSTR. 26.

Schoon GEMEUBELD KWARTIER te huren met of zonder keuken, gebruik van badkamer, 3, Korte van Pelstraat Zuid.

Gevraagd Meid voor alle werk, burgerskeuken kennende, te huis slapen. Groote Markt, 30.

Gemeubileerde kamers te huren, goed op de hoogte van snelpers en pérlale, zoekt plaats op Drukkerij of bureel. Zich te bevragen L. L. 8.

Mechelsche schepenshond wilplekje op de borst (vrouwtje) naam "RITA, terug te brengen zeer goede beloning. Duffstraat, 21, Antwerpen.

Zilveren Dames Saoschen verloren in wagon komende van Mechelen naar Antwerpen. GOEDE beloning te Merxem, Bredabaan 576

Te huren te Borgerhout gerieflijke en welg. Huizen, Bendenhuizen en Kwartieren aan voordeelige prijs aanstonds beschikb. Foorplein, 15, Borgerhout.

Twee schoone Gemeubileerde Kamers te huren, Bredabaan, 480, Merxem.

Gevraagd: 32, Robert Molenstraat, fatsoenlijk Meisje voor alle werk, klein huishouden, geen wasch.

Meisje, goed de keuken kennende, vraagt plaats in Hotel of huis. Schrijven bureel van het blad D. W.

Gevraagd goede bovenmeid, 121 Mechelsche steenweg.

Te huren twee gemeubelde slaapkamers (een deze noods derde ongemeubelde kamer) Schorpioenstr. 17

Jolie maison meublée vaisselle linge de maison à louer pour ministres, S'adr. chez le maitre Gheysens, 22 rue Margrave.

Kwartier te huren op het tweede 2 plaatsen voor 2 of 3 personen water boven. De Damloudere straat, 3 (achter Pajels van justicie).

Gevraagd dertige Meid, kennende keuken, fransch sprekende, Rubenslei, 27.

BADHUIS Rottordamschestraat, 82 Open van 7 uren 's morgens tot 7 uren 's avonds, Belgische uur. Prijs 0.50 fr. Vraagt ook pensionnairs en halve pensionnairs.

Personen welke Papieren of dokumenten zouden gevonden hebben gedurende of na den brand onzer kantoren, welke gelegen waren HEIDENSTRAAT, n. 23, hoek der Meerminnenmarkt, zijn vriendelijk verzocht deze terug te bestellen GREINSTRAAT 16. Antwerpen.

Ook voor alle inlichtingen betrekkel. zaken, onderstaande firmen, wende men zich aan zelfde adres.

E. Deckers & Co
Maurice Deckers & Co,
Belgian Overseas Trading Co
Agence Méditerranéenne Hanile,
Agence Maritime Liégeoise,
La Commerciale « de Lille »
Entreprises Marit. Belge, S.A.

Schuwde dame, zeer goede verkoopster, biedt aan als aan zaakvoorster, verkoopster of kassierster voor den ganschen dag of voor den gedeelte. Zeer goede referentèn. Schrijven T.C. De Bomstr., 38 Antwerpen.

Blafturen en Jalousieën FLORIMOND DUA, Constitutiestraat, 88. Antwerpen.

Verloren zwart spitshondje met witt borstje, luisterende naar den naam Max. Terugbezorgen tegen beloning Karel Rogierstraat 46 Zuidi.

Dame, weduwe, van zekeren ouderdom, zoekt appartement van 4 plaatsen in gesloten huis, eenige binnstaire, middelen der stad. Voorwaarden steuren De Keyserlei 37.

Wenvragt Huwelijk zonder Kinderen, waarvan vrouw levenslanglijk in dienstkrecht in particulier huis. Brieven onder letters V. B nr 41 bureel van dit blad.

Verloren langs den dijk te Wilmarsdonck witte doek bevettende rok en frak in zijdeen een witte cachemire blouse, alsook een nachthemd, een paar bottinen, terug te brengen goede beloonning, Beerschotstraat, 30 Kiel-Antwerpen.

Deftige Juffer 22 jaar oud spreekende fransch en vlaamsch zoekt plaats in een burger cafe. Brieven letter M. V. C. adres Kievitstraat, 109.

Men verlangt per Occasie een kleuren schilder, kamer mahonieihout completmet toebehoorten. Schrijven bureel van het blad. P. P. 913.

Ijzeek gelijk welke betrekking, bij voorkeur als bedienende of reiziger M.V.C. Bolundusstraat, 13.

Te huren gemeubeld kwartier van 4 plaatsen of rez de-chaussée van 4 plaatsen goed gerieflijk, 29, Edward Pechierstraat, (Zuid). — Te zien van 10 tot 12 en van 2 tot 4 uren.

Jolie maison meublée vaisselle linge de maison à louer pour ministres. S'adr. chez le maitre Gheysens, 22 rue Margrave.

Weer vraagt plaats als verkooper in sigarenwinkel of voor leeftijd meid. Brieven bureel van 't blad D.F.

Jeunne marié, 28 ans commerçant français, flamand, anglais, allemand, comptabilité et dactylographie. Offres situation, Entre E. bureau journal.

Gevraagd glazenmakersgesellen of lijve gasten, J. Meylemans, 72, St Jacobsmarkt.

Nous désirons pour entrée immédiate sténo-dactylographie comptoir-suffit. Remuné de Rammel et Lallemand, se présenter avec certificats, Meir 55 au second.

Het Atelier J. HANSMA 8-10, Lange Nieuwstraat ANTWERPEN is altijd open voor alle electrische en mechanische werkzaamheden. Specialiteit schrijf- en rekenmachinen.

Emile Govaerts Expert bij dehandelsrechtbank, 31, Vijfhoekstraat, Berchem, gelast zich met het schatten van de schade die aan de eigendommen en meubelen, tijdens de beschieting van Antwerpen is veroorzaakt.

zetenen deed verlaten, ving aan rond één uur van den morgen van 8 October en bereikte haar hoogtepunt tusschen 6 en 8 uur.

In de Omneganckstraat was het van één uur tot kort vóór vier uren een ware *begankenis* van vluchtenden, meest uit het toen reeds erg bedreigde, ook reeds geteisterde Berchem.

Vroeg, men aan deze lieden, waar zij heengingen, dan luidde het antwoord: « Zoo ver als mijn beenen mij dragen kunnen !...Voorts weet ik niet waarheen. »

Om het Museum, waar mijn ambtspicht mij heenrief, te bereiken, — waar ik reeds een paar dagen reeds 8 zou hebben doorgebracht, hadde ik, uit een onderhoud, dat mijn jonge collega Jan Denucé en ik in den namiddag van Woensdag met hoogepplaatste overheidspersonen ten stadhuize hadden, niet gemeend te moeten afleiden, dat de beschieting van Antwerpen dien nacht niet te verwachten was ; — dus, om het Museum te bereiken verliet ik, te 6 uur Donderdagmorgen, mijn huis, en volgde, na te vergeefs een auto aan 't Oostplatsen gezocht te hebben, *pedibus cum iambis* en een hardnekkelijke regen, de Pelikanstraat, de Lange Kievitstraat ; liep door het Stadspark, de Maria-Hendrikaiei, de Kunstlei, de Nijverheidslei, de Toitstraat, de Verbondstraat, de Coquillistraat, natuurlijk getrouw langs de linke van mij gelegen muurtjes.

Eerst op de Kunstlei sluitte ik op den stroom der vluchtelingen. In de richting van het Noorden, één omzichtenbare rij lieden van allen ouderdom en stand, zwijgend, torsend zware pakken, korven, valiezen, of voertuigen, meest allerlei rijtuigen, tot kinderwagentjes toe, beladen met wat zij volstrekt hadden willen meenemen.

Dit trof mij zeer : van overdreven angst was er bij deze vluchtenden niet veel te merken. Met vasten, nauwelijks versnelden stap, meester van zich, bewaar van 't gevaar dat hen dreigde, want om de tien of twintig seconden boorde men het geluid er dan den bonzenden val van een houwitser of een granaat, — gingen zij huns weegs... Loopen, wezenlijk weglopen, zeg ik, — jammerklagen, schreien of huilen hoorde ik niemand, zelfs geen kind !

Zoo wakker bleven bij deze heengaanden de zinnen, dat de meesten den eenigen... vluchtende, die, met de valies in de hand, in zuidelijke richting voortstapte, aankeken met een naar oogen, waarin tegelijkertijd medelijden en spot te lezen waren : — Neen, die là de kluis neelemaal ; kwijt ! Waar wil hij nu 's heuels naam naar 't Zuid nu heen met dat reiskoffer ?

In dat vroege morgenuur waren reeds of werden nu juist verscheiden openbare gebouwen en huizen op het Zuid getroffen, o. a. de Bank, nummer 10 Nijverheidslei, het Gerechtshof, een paar huizen tusschen de Kasteelplein en de Toitstraat, het huis «De Passeer» van den heer Winders, een, twee of drie in de Toitstraat, minstens een huis, zoo

usschen nummer 23 en 41, Zuiderlei, enz.

In de buurt van het Ooststation liep, rond 6 uren, reeds de gelukkig onwaare tretmaere, dat het geheele Zuidkwartier «al 't pluizen » en het Museum in brand stond.

Dit laatste hadden de lieden waarschijnlijk gedurende den eersten nacht afgeleid uit den zoeken vlammengloed, die, reeds van 11 uren over de zuidelijk gedeelte van de stad opgelaide... In werkelijkheid zat het wel de gloed van de brandende Pyrotechnie geweest zijn...

Ontzettend vreesde ik na de beschieting op den hoek van de Zwijger- en Coquillinstraten. Daar werd het hoekhuis door een bom getroffen. De bewoners waren gevluchtt. De hond was gebleven, doch in 't voorbij gaan, zag ik, gezet op een opgeruimde bedden-pauw, door de bom naar beneden gestingerd, bleef het trouwe dier het eenzame huis bewaken. Zonder maar één minuut zijn pool te verlaten, — dit dan tot Maandagnamiddag, — zijn meesters terugkwamen. Is dit geen voorbeeld van plichtbesef, waar, juist in deze dagen menigeen, een lesje zou mogen nemen ?....

Een vraag, die ik, na den 9en October, door velen hoorden stellen, is deze : « Hoe groot mag wel het aantal der Antwerpenaars zijn geweest, die hiervan of, om met zekere ironiegestemde, eerst na den 20en teruggekeerden gevluchten te spreken, **„de te bang waren om te gaan loopen !"**

Als ik naga, dat de Omneganckstraat, van 84 woningen, er, den 8en October, neen, nog den 12 en 13, hoogstens een dozijn bewoond waren ; dat in de gezamenlijke Plantsoenlijnen, Beeldenlei, Boulevardenlijnen, Stadsplein, op het Zuid, in de gezamenlijke 130 woonsteden hoogstens nog een twintig families hadden stand gehouden ; dat ik, den 9e, tijdens de wandeling, die ik op het Zuid maakte geen half dozijn medeburgers, maar o ! wat een hoeveelheid in vrijheid rondwalende honden en katten ontmoette; dan meen ik te mogen gissen, dat, van de 400,000 verzetteten onzer handelsmetropool geen 50 000 gebleven waren.

Welke oorzaken de anders toch wel bedaarde en dappere bevolking van de Vlaamsche Scheldestad tot deze uitwijking op grootte, op al te grootte schaal hebben gedreven, dit mogen anderen, meer bevoegd dan ik, uitmaken. Zoodoende zullen zij voorzeker een zeer belangrijk dokument leveren voor de geschiedenis van de beroerdste dagen van de maand October 1914 in ons kleinland, al te deerlijk beproefd, tot het eind toe dapper landden !

Ach, ons arm landeken ! Tranen wellen mij in de oogen alleen bij het denken en herdenken aan zoovel... Hoe zei Gezelle zeer ?

O Landeken, o ! zijt maar klein,
niet vreeter zou 'k u geren !
En 'k zie u, — zulk en is maar een —
en 'k zie u toch zoo gerne.

POL DE MONT

Hoedenfabriek M. MATHOT Jezusstraat 18, Antwerpen Magazijn open van 9 tot 12 en van 2 tot 5 uren. In voorraad al de grondstoffen voor de modes: linon, gevlochten stroo, baretten, engelsch fluweel, enz. enz.

Huis L. CASIER Bresstraat 15, Antwerpen Fabriek van Lichtoestellen, Kunstbronzen, Pendulen, Glaswerk. *Veranderingen, Herstellingen, Onderhoud.* Schattingen voor alles wat het vak betreft.

Het huis WILLEQUET Dameuniewigheden Eiermarkt, 35 heeft de eer zijne klienteel te berichten, dat het Magazijn OPEN is.

Fourrures Max Kipdorpvest, 19 (Teuterspaats) Specialiteit van verandering van alle soorten van pelsen tegen matige prijzen.

Goede Stenograph en machienschrijver of schrijfster in de fransche en duitsche talen kan bezigheid vinden betaald per uur in het Bougies Fabriek te BORGERHOUT

Jos. Peeters-Rombauts Mr Schrijnwerker-Timmerman Aannemer Gelast zich met herstellingen van huizen, schorren, reparatiën, enz. Spoedige bediening Schuisbraat, 34

De Stoomfmelkerij ST. JOSEPH van Kanseke - Sint Gillis-Waas, liggende op 4 uren afstand van Antwerpen maakt de aanwezige wakkels en boterhandelaars bekend, dat zij alle dagen versche Kaas en zwaarbotterige roomboter kan leveren tot op het Vlaamsch Hoofd bij De Cleen, Jules. Men begeve zich aldaar aan Jules en inlichtingen te vragen. Het Bestuur

ZAKPILLEN voor voortverkoopers M. Van Weezel en Em. Cockx & Co ELECTRICIENS 32, Schorpioenstraat

BLEEKERIJ VAN COPPENOLLE 58, Wilrykische Vest (nabij de Waranda) bevelt zich aan voor goede en spoedige bediening

M. & C. Rozenstraten Magazijn van Doodskisten in alle klassen, geenig te huur Begrafenis Specialiteit van Prachtkisten. Verzorgde en ongebuikkelijke bedieding. *Dumbruggestraat, 93 en Nachtegaalstraat, 37*

De Papiermolen van den OEVER 27 draait op nieuw en bedient zijne gerdbesch. Gezetsuurseerde melk aan 13 c. per 1/2 flesch.

Eugeen DE KOCK TANDMEESTER gedipl. der Parijzer Ecole Dentaire 21, Anselmostraat, 21 nabij het Justiciepalais. Specialist voor Mond- en Tandziekten. - Gebitten en gouden Kronen - Spreekuren : 9 tot 12 s'm. 2 tot 4 s'm. 7 tot 7 1/2 's'a Belgischeuur

STOOTWAGEN achtergelaten aan de vloebrug in den nacht van Donderdag op Vrijdag tijdens het bombardement, met doorhamende waren as en ressorts, hout grijs geschilderd, ijzer in 't rood. Terug te brengen tegen goede beloning bij L. F. Smits aannemer gezworen landmeter, schatter van huizen, Montenstraat 18, Borgerhout.

RUNDS- en VERKENS-BEENHOUWERIJ J. Van Put - Van Genechten 1, Bresstraat, 1 ANTWERPEN-ZUID Heropend sinds Zaterdag 24 October 1914

TE KOOP GEVRAAGD Goede Poney ongeveer 4 jaar oud, Caleschen, Winkelhaakstaat 23, Antwerpen.

Herstellen en Bewaren van BESCHADIGDE MEUBELEN aan voordeelige prijzen *Wend u tot het Huis* We J. DE BRUYN en ZOON Opvolg. J. A. DE BRUYN 19, Melkmarkt, 19 Huis gesticht in 1874.

Het Huis VAN SITTERT Mechelsche Steenweg, 141 gelast zich met het Vervoeren van Reizigers per rijtuig tusschen Antwerpen en Brussel en andere gemeenten.

Gamille JANSSENS Bouwmeester LANDMETER — EXPERT Montignystraat, 60, t's. Schattingen, Herstellingen en heropbouwingswerken aan Kouwerijen voorwaarden aangenaam van gedeelte. Goede bescheiding beschadigd of verwield.

AFBRAAK. Koper, Zink, Lood, IJzer enz. wordt in eedere hoeveelheid à comptant gekocht door L. Van Hoofstadt & Co MERXEM.

Leiland ANTWERPSCH KOFFIEHUIS, Van Stratenstraat 6, Antwerpen — De zalen zijn als voorheen ter beschik der Maatschap.

Waterorganen De behandeling van Dokter Chaussier, genezen op 4 dagen alle zieken der waterorganen. Nooit zonder uitslag. Prijs fr. 4.00. Zuid-Volksapotheek Brederodestraat, 126 ANTWERPEN

Melkerij systeem Pasteur Balanstraat, 117 Bericht de geachte klanten dat de Melkerij heropend is. Prijzen aan huis bezorgd. Volle melk aan 22 centimen de liter. Gepasteuriseerde melk aan 23 centimen per flesch. Gepasteuriseerde melk aan 13 c. per 1/2 flesch.

De personen welke in antwoord op aankondigingen, brieven doen toekomen op ons bureel, worden vriendelijk verzocht deze persoonlijk af te halen, daar wij ze niet te huis bezorgen.

Beenhouwerij H. Verhulst Opvolger : ALF. VERHULST-VAN VUOT 29, BREEDESTRAAT, 29 Gesticht in 't jaar 1865 Telefoon 8406 Telefoon 8406

De Levensverzekering Maatschappij ANTVERPIA meldt hare talrijke verzekerden van Antwerpen en omliggende dat hare agenten en Inspecteurs, die, zoo als eiken, geylucht waren, terug zijn gekeerd en van af Maandag de ontvangsten zullen herbeginnen. Ook zullen de uitbetalingen weer kunnen geschieden. De bureelen zullen kortelings ook geopend worden. Alle verzekerden kunnen dus gerust zijn.

De Bestuurder: A. H. Van den Weyngaert.

Heropening Maison NORMAL NURNBERG Père - Schoenmakerstraat 51 Ondergoed in « Véritable Normal » Prof. Dr G. Jaeger Groote keus van Jachtvesten, Sportkousen, Breede Blouses voor Dameren, Wollen kousen voor Heeren, Damen en Kinderen.

Réparations, réfections et entretiens d'immeubles, usines, etc. Entreprise de travaux publics et particuliers Max Hargot, successeurs : PAUL et MARCEL HARGOT Boulevard Léopold 133 Devis ou prix forfaitaires etablis gratuitement sur demande et sans aucun engagement de la part du propriétaire

St Joannes Berchmans'College Meir 36, Antwerpen EXTERNAAT Voorbereidende afdeeling - Humaniteiten Handelsafdeeling Heropening der leergangen op Maandag 9 November, te 9 uur

Onze-Lieve-Vrouwcollege bestuurd door de EE. PP. Jezuïeten KUNSTLEI 91 De Voorbereidende Afdeeling en de Afdeeling van Humanoria worden geopend op Maandag 9 November, te 9 uren. Nieuwe leerlingen worden dagelijks ingeschreven van 9 tot 12 en van 2 tot 6 uren.

Koopt voor uwe Schoenen • EUREKA KREEM • bij de Merciers • SPIEGEL KREEM • Kruideniers • CRÈME POULE D'OR • Schoenmakers Fabriek : Plantijnlei 59 (West) Alles Belgisch fabrikaat

VAXELAIRE-CLAES GROENPLAATS, Antwerpen Open van 8 1/2 tot 12 en van 2 tot 6 uren. LAKEN — MANTELS — PELSWERKEN Kleederen voor Damen en Meisjes

Mr en Mme RYNVELD GEDIPLOMEERDE TANDMEESTERS 75, Sint-Jorisvest (nabij de Bank) berichten hun Klinteel dat het Kabinet weder geopend is Operatiën alsook het plaatsen van Tanden zonder de minste pijn.

GROOTE MAGAZIJNEN van NIEUWIGHEDEN A. L'INNOVATION Meirplaats 33, Antwerpen Uitstalling der Winterartikelen

A. VERBIST, Aannemer Mter Metseren zwrijnwerker gelast zich met herstellen van huizen, schorren, enz. Spoedige bediening Lozanastraat, 203.

WEINSTUBE SCHRIJNWERKERSSTRAAT 16. (nabij Schoenmarkt) Verschillende Wijnen - Groot en klein

Wij hebben de eer ons geëerd klienteel mede te deelen dat onze Magazijnen AUX QUATRE SAISONS voorloopig overgebracht zijn naar ons bijhuis "AU SUCCES" Carnotstraat, 33-35 alwaar kortelings een afdeeling van MODES zal ingericht worden.

Bouwmaterialen in 't algemeen ALBERT MOORS Moonsstraat 7, Antwerpen gelast zich met de onmiddelijke levering van Cement, Dakpannen en Gesteenten, aanneming van daken in asphalt en rabatpannen in alles aard.

GEEN NOOD Grossiers, Winkeliers, ALLES wat ge noodig hebt op wat gebied ook en dat niet tegen de oorlogswetten is, kunt ge bekomen. Importeur, Exporteur van Baelen Inkoopen voor den Handel TILBURG Brabant-Holland Alles tegen kontante betaling.

Drogerij Cauterels, Anselmostraat, 14, verwittigt zijne vrienden en bedienden zich aan te melden om het werk te hernemen.

Elektrieke HANDELSDRUKKERIJ G. Van Eeckhoven-Hassaers Schoytestraat 72 Antwerpen nabij de Breedestr. Verzorgd werk - Matige prijzen Portret - en Doodsbeeldekens Dankbetuigingen.

Het Groot MEUBELMAGAZIJN J. DE VISSER Klein Markt, 7 heeft de eer zijn talrijke klienteel te berichten dat de Magazijnen OPEN zijn.

Old Scotland, Meir 39 Ondanks de huidige omstandigheden is de keus volledig.

ONDERNEMING van VERVOER — J. VANDEVLIET — 132, Oranjestraat 136, Antwerpen BEWAARPLAATS voor KOOPWAREN — Tel. 574 Verzenden, afhalen & bestellen van goederen Men handelt bij vaste overeenkomst.

DE MAGAZIJNEN DUPONT-FOURDRINIERS Terninckstraat, zijn OPEN van 9 tot 12 u. en van 2 tot 6 u. Het huis van Verhuizingen Ed. VAN REETH 138, Nationalestraat, Antwerpen heeft de eer te berichten aan het publiek, getroffen door de oorlogsgebeurtenissen, dat het beschikt over magazijnen gezegd « Garde-Meubles » en dat het zich aanbeveelt in zijne wetwillende aandacht. Al de zaken zullen afgehandeld worden aan de prijzen en voorwaarden van gewoonlijk der verhuizers. Verhuizingen voor de Stad, de Provincie en het Buitenland. Telegram adres : « Continent » — Telefoon 4701

Tandheelkundig Kabinet CABINET DENTAIRE Dentiste - Spécialiste G. VANDERSCHUEREN 39, rue Ommeganck straat, 39 Toutes les opérations, ainsi que le placement des dents artificielles, sont absolument sans douleur. Al de operatiën, alsook het plaatsen van kunstdanden, zonder de minste pijn.

B. WITTRISCH, Pelsbew